

RETROSPECTIVA COMPETENȚEI DIN COMUNITATE ÎN PANDEMIE

Ana Pascaru, dr. hab. în filos., conf. cercet.
Institutul de Istorie, Chișinău, R. Moldova
apascaru2020@gmail.com

RETROSPECTIVES CONCERNING COMPETENCE IN THE SOCIETY IN TO PANDEMY

The content of the article is a continuation of previous research and which by referenced retrospectives complements the less elucidated aspects. Issues that the pandemic situation has brought forward and that the future of society is linked to. It demonstrates the need to optimize the ways of exploiting the opportunities of opening new horizons of Informational Era, including all decision-makers. It also contextualizes the importance of developing historical-axiological support in the education of competences, thus valorizing and implementing the professional level in the matrix of the socio-economic, socio-cultural and spiritual community of the spiritual

Predispoziția asupra temei invocate reprezintă o continuare a reflexiei filosofiei *reînnoite* privind aspectele problemelor cu care se confruntă societatea. Probleme care aduc cu sine schimbări și pentru care mediul social de departe nu este pregătit. Se constată că, problemele influențate de evenimentele proceselor la care și-au adus contribuția și deschiderile de noi orizonturi al Ereii Informaționale rămân insuficient investigate și cunoscute. În contextul în care deschiderile după gradul lor de intensitate au bulversat evoluția evenimentelor din procesele declanșate și ulterior se regăsesc în problemele stringente ce impun soluții pentru societatea nu este pregătită, indiferent de nivelul de dezvoltare. Nepregătirea societății reflectată în tratamentul din acțiunile întreprinse de actorii sociali demonstrează și nivelul de competență a tuturor actorilor sociali. Acțiuni, activitățile cărora nu s-au ridicat la nivelul provocărilor dat fiind abordarea fragmentară decât una complexă. Complexitatea acțiunilor în acest sens devine puntea de legătură în procesul regândirii reperelor sistemice, sinergiilor ce sparg și frontierele societale și se integrează contrar principiului de habitat geografic al omului. Actualmente cunoașterea influenței problemelor din schimbările produse asupra mediului comunitar s-a transformat în urgențe. În timp ce căutările de oportunități optime pentru a face față provocărilor este unul contracronometru.

Stare de fapt imprimată și de avalanșa pandemiei și întârzierile din acțiunile ce s-au declanșat pentru ai face față. Discutăm de insuficienta capacitate a actorilor sociali de a înțelege natura deschiderilor EI. Înțele-

gere asupra căreia e nevoie să se insiste deoarece contextualizarea acțiunilor ce se întreprind nu areori denotă lacune serioase privind cunoașterea reală a produselor și informației la care s-a apelat[1]. Or, înțelegerea lucrurilor facilitează cunoașterea și ulterior importanța construcției unui model viabil de echilibru dintre valorificare și utilizare ale deschiderilor de noi orizonturi. Cu atât mai mult cu cât, deschiderile prin oportunitățile EI au sporit accesul necontrolat la informația științifică, mediatică și produse performante ce pot constitui și căi de acces în acutizarea de probleme artificiale în mediul comunitar. Or, produsele se modifică instantaneu și prezența lor în proprietatea personală se raportează nu la pregătirea individului pentru al consuma sau valorifica, ci la situația financiară. Chiar dacă, pandemia deja a demonstrat că capitalul financiar nu absolvă pe nimeni de maladie, sistemul financiar n-a fost în stare în totalitate să facă față cerințelor, iar societatea a intrat în criză nu doar sanitară, ci una mult mai profundă. Efectele ce urmează tind să fie mult mai grave pentru societate de la schimbări socio-psihologice, socio-antropologice, socio-politice, culturale, spirituale până la reorganizarea structurii și sistemului social. Printre căile care se întrezăresc în vederea diminuării impactului respectiv se numără și cele privind pregătirea tuturor actorilor sociali, inclusiv sporirea competențelor pe toate palierele societății. Cu remarcă că, acțiunile întreprinse valorifică competențele prin reperele sustenabile care acoperă cerințele de durată și nu ad-hoc ale societății în plină pandemie

În continuare, cu ajutorul instrumentarului filosofie și el *reînnoit*se contextualizează competența din problemele reflectate deschimbările ce se produc pe toate palierele societale. Se aduce în prim-planul cercetării aspectele competenței și validarea argumentului conform căruia *reînnoirile* [2] sub incidența oportunităților EI s-au revărsat și peste ea și devenită o prezență manifestă și la fel de necesară în toate domeniile de activitate. Prezența competenței mai bine de jumătate de secol se dezvoltă și se regăsește în toate acțiunile ce se impun a fi realizate datorită oportunităților EI, dincolo de nivelul de conștientizare sau pregătire a actorilor sociali. Considerăm că pe parcurs competența a devenit o axiomă care nu trebuie demonstrată, ci valorificată și utilizată. De ce? Deoarece competența ca axioma conjugată cu instrumentarul filosofiei nu doar elucidează necesitatea reevaluării conținutului acțiunilor din toate domeniile, dar și ridicarea acestora la un alt nivel soldat cu identificarea rețelelor și nodurile centrale care se proliferază. Concomitent cu aprofundarea cunoașterii efectelor pe care rețelele și nodurile le aduc acționând în arealul social, dar și particularitățile din organizarea rețelelor aflate și ele în plină constituire. Pe parcurs înmulțirile rețelelor nu fac decât să aducă în

spațiul comunitar personificarea deschiderilor EI și operaționalizarea *reînnoirii* domeniilor nu doar prin acțiunile desfășurate sau în curs de derulare, dar și transformări de paradigmă în elaborarea de strategii. Este vorba de faptul că prin intermediul rețelelor se schimbă profund statusul priorităților care în urma evaluărilor modifică nu totalitatea rețelelor, ci doar sunt redirecționate și valorificate investițiile pe segmentul cel mai important, astfel se edifică și încetățenesc comportamentul responsabil de menținerea capacității sinergice, adică de autoorganizare [3].

Dezvoltând subiectul reliefăm înțelegerea aspectelor competenței din perspectiva realităților EI la pachet cu urgențele actuale. În această ordine de idei, aspectele competenței necesită a fi înțelese pe potriva deschiderilor de noi orizonturi și dezvoltate concomitent în procesul educațional la toate nivelurile de la cel familial, preșcolar, școlar, preuniversitar până la cel universitar și postuniversitar. Vorbim de oportunitățile deschiderilor care au fost în mare utilizate pentru ordonarea cât mai schematică a competenței deoarece instruirea și formarea viitorilor specialiști raportate la necesitățile instituțiilor sociale și insuficient nevoilor comunitare. Semnificația acestei ordonări schematice include diminuarea ponderii disciplinelor responsabile de asigurarea comunicării dintre aspectele competenței și implementarea lor ulterioară în activitățile profesionale și comunitare. Diminuările s-au răsfrânt asupra disciplinelor filosofiei, completată în spațiul societății Republica Moldova și cu cele sociologice care de facto susțin echilibrul în comunicarea dintre formă și conținut, or EI facilitează accesul, dar nu și înțelegerea competenței a informației. Astfel, reorganizate aspectele competenței în condițiile EI au facilitat, dar și apropiat concomitent omul de noile orizonturi ce necesită a fi cunoscute, dar și îndepărtat de obiectul pe care tinde să-l cunoască. De asemenea, oportunitățile deschiderilor a împins omul să se cunoască pe sine total diferit de dragostea de înțelegere promovată din antichitate cu competență. Și nu în ultimul rând atitudinea superioară prezentă în aspectele competenței omului contemporan în raport cu mediul de care tinde să se delimiteze, uitând că de fapt el rămâne parte componentă al acestuia.

Indubitabil, aspectele mai mult dezintegrate decât integrate ale competenței se raportează preponderent la partea profesională și treptat are loc îndepărtarea de la matricea în care s-au educat la începuturi și care nu dispăre fără urme. Dimpotrivă aspectele competenței se îndepărtează de la seva care constituie surse de alimentare și înnoire. Este vorba de matricea socio-economică, socio-culturală și spirituală, la care se mai adaugă și partea antropologică. Parte în care schimbările evidențiază că accesul la produse și know-how influențează optic mentală reflectată

într-un comportament în care rigoarea și conexiunea nu sunt parte din agenda cotidiană. De ce ? Deoarece deținătorul competenței în registrul profesional se raportează doar la cea corporativă, conform fișei postului și cea de confidențialitate aplicată în domeniile de activitate și în consecință se monetizează. Dincolo de vrerea noastră avem de a face cu un deja-viupe care starea de pandemie nu doar la adus în prim-planul cotidian, ci și pericolul în care se află lumea contemporană și pe care ea înșiși la monetizat prin acțiunile ne controlate, pedalând cu precădere pe aspectul profesional al competenței.

Sine dubio, invocarea competenței țintește și spre clarificarea funcționalității acesteia în raport cu noile urgențe ale pandemiei. Discutăm de necesitatea apropierii aspectelor competenței de nevoile mediului comunitar și nu doar organizațional, deoarece în balanță se află interesele tuturor. În acest sens ne referim la valorificarea *reînnoirilor* cu ajutorul reorientării aspectelor competenței nu atât spre problemele curente, cât spre cele de durată. De asemenea, reorientările ținesc și asupra raportului dintre formă și conținut în cadrul competenței, deoarece oportunitățile EI nu arareori au fost axate preponderent pe partea formală. De rând cu sensibilizarea necesității valorificării competenței în condițiile pericolului imanent al pandemiei. Astfel, reorientată competența responsabilizează și se revarsă peste fiecare membru al comunității și deopotrivă peste instituțiile sociale. În aceeași cheie vine și nevoia accentuării nu doar a aspectelor îndreptățite a se înscrie în competența profesională, ci și cele ce trebuie învățate, conștientizate și încetățenite nu doar pe timp de pandemie. Cu atât mai mult cu cât, competența în deschiderile EI participă la spargerea frontierelor societății, însă rarism a fost asociată sau legată de expresia matricei socio-culturală, economică, antropologică și cultural-spirituală a unei comunități. Pe de o parte vorbim de o înțelegere insuficientă [1] a diferențelor pe care oportunitățile EI le aduc în spațiul considerat a fi cel care pregătește membrii competenței ai societății pentru a fi încadrați nu doar în câmpul muncii, dar și responsabil pentru instituțiile din care vor fi cotă parte. Pe de altă parte, ne confruntăm cu intervenții severe cu competențe discutabile în câmpul cultural și cel al cunoașterii deopotrivă, promovând prioritatea cunoașterii științifice în raport cu celelalte forme ale cunoașterii, iar tot ce nu se înscrie în tiparele acesteia sunt marginalizate. Totodată semnalăm că, sub incidența consecințelor competențelor de acest gen cade și cunoașterea științifică care fiind lipsită de reperate culturale din care își asigură seva își subminează sursele din care se alimentează. Și dacă lipsa surselor explică acutizarea problemelor cu care se confruntă mediul comunitar și enviorementul atuncicontrar competențelor, derapajele în multe din-

tre produsele obținute atât în centrele de cercetare, cât și întreprinderile producătoare n-au respectat protocoalele și investigațiile ce se impun [4, p.1-20].

Desigur înțelegerea fragmentară s-a răsfrânt și asupra competenței aceasta constituind o parte din nivelul de acutizare a problemelor din spațiul comunitar. De ce? Deoarece oportunitățile EI au facilitat *reînnoirea* tuturor domeniilor de activitate în dependență de cât de pregătiți și competenți sunt actorii sociali, și evident cât de mult le-a reușit să valorifice și nu doar să consume inclusiv cei responsabili de la educație. Drept exemplu, ponderea economiei sociale care s-a dezvoltat în ultimele decenii în cuantumul economiei în general. S-a produs acest și cu contribuția domeniilor științei, dar și prin apropierea aspectului profesional al competenței de matricea celorlalte din comunitate n-a cunoscut schimbări semnificative. Totodată se atestă că, domeniile particulare înșirul renunțării la domeniile filosofiei s-a extins și asupra instrumentarului ei, atât în procesul de obținere a rezultatelor, cât și promovarea ulterioară suportă consecințe. Deoarece în rezultatele în care s-a omis s-au marginalizat lipsa echilibrului dintre aspectele competenței cu ușurință s-au monetizat decât s-au valorificat. Or, protagoniștii și beneficiarii produselor din varii motive fie întârzierile privind elaborarea mecanismelor reglatorii, fie disparitățile legale marginalizează principiul rigorii și respectarea conexiunilor și în timp își prejudiciază valoarea propriilor competențe, dar și îndepărtarea de la matricea culturală a comunității în care s-au format și au consumat posibilitățile acesteia [5, p.7-74]. Or, așa cum susținea R.K.Merton cercetătorul continuă să poarte răspunderea pentru produsul cercetării și atunci când acesta a părăsit spațiul laboratorului [6]. Astfel, se explică acum în plină pandemie de ce rezultate obținute în sistemul TIC n-au fost implementate la interferență dintre domenii, pentru a schimba optica de priorități în conformitate cu nevoile și necesitățile stringente. Altfel spus, societatea a avut posibilități, dar înțelegerea sumară a rolului competenței în cunoașterea lor n-a reușit să le conecteze și reorganizeze pentru a diminua impactul inconvenientelor majore [3,5, p.7-74].

Indubitabil competența prezentă în toate domeniile contextualizează *căreînnoirile* nu se regăsesc plenar în comunicarea dintre actorii sociali și acțiunile ce le derulează. Gen de comunicare care conduce la derapaje severe în valorificarea competențelor privind soluționarea problemelor urgente și pedalarea pe utilizare și consum în exces. Stare de fapt care a explodat în pandemie, deoarece încercările societății de a face față intemperțiilor anterioare așa și nu s-au ridicat la nivelul cerințelor ceea ce evidențiază o înțelegere fragmentară a nivelului de competență. Înțelegerea

competenței de-a lungul timpului s-a valorificat în perpetuarea societății și patrimoniului cultural și envioremental, dar actualmente a devenit una mai mult formală. În această ordine de idei, revenirea la înțelegerea competenței din cadrul noțional-ideatic nu este de loc întâmplătoare deoarece[1] în condițiile deschiderilor tot mai frecvent este doar utilizată și rarism valorificată. Vorbim de oportunitățile deschiderilor care facilitează accesul la produse de la cele mai simple până la cele sofisticate, independent de pregătirea și competența individului sau instituțiilor care doar printr-o atingere a unui program la un PC cu informația pentru care a apelat, chiar dacă rămâne înțeleasă precar. Precaritate pe care o aduce în prim-plan și cea mai succintă radiografie privind soluțiile înaintate pe parcursul celor două decenii de sec. XXI propuse pentru problemele stringente cu care se confruntă nu doar societatea și membrii ei, dar și care îi alterează și modifică indiferent de vrerea lor. Probleme înțelegerea competentă a cărora chiar și formal deja evidențiază consecințele alterărilor și modificărilor socio-antropologice, socio-culturale, socio-politice sau socio-confesionale din societate. Un alt exemplu, modul în care au fost înțelese măsurile de prevenție după primele informații privind epidemia de Cov-19 și competența cu care s-a acționat. Se atestă că nivelul de competență de departe n-a fost aplicat pe potriva pericolului enunțat și demonstrându-se o înțelegere formală și nu de fond. De ce? Deoarece contextualizarea deciziilor la care s-au recurs nu s-au bazat pe o înțelegere competentă și adecvată a pericolului ce se contura, n-au fost reorganizate pe potriva consiliile cu reprezentanți din instituțiile vizate, din domenii adiacente, dar și cei ai factorilor de decizie. Consilii care la nivel de societate ar fi stabilit relații cu cele din vecinătate și ulterior indicațiile reprezentanților Organizației Mondiale a Sănătății ar fi fost luate drept recomandare și nu adevăr în ultima instanță.

Consemnăm că, criza pandemică cu care societate și membrii săi s-au ciocnit induce nevoia de a *reînnoi* înțelegerea competenței în structura și sistemul social, dar și relațiile cu enviorementul care au suferit deopotrivă. Pe de o parte, înțelegerea contextului că aspectele competenței necesarmente să devină cartea de vizită printre actorii sociali și să reflecte contribuția tuturor în minimalizarea efectului pandemiei. Pe de alta, educarea competențelor la actorii sociali prin introducerea în comportament prioritatea sănătății proprii pentru protejarea nu doar celor din comunitate, dar și enviorementul. Cu atât mai mult cu cât competența *reînnoită* va facilitacunoașterea grupurilor sociale ce se constituie în structura societății ponderea cărora era mult mai mică până la pandemie și atragerea acestora în activitățile comunitare. Este vorba de grupuri care își organizează activitățile doar on-line și membrii lor pot fi din soci-

etăți, regiuni și continente diferite sau cele care au fost impuse de situația creată. Grupuri pentru care competența necesită a fi trecută atât intra cât și extra societal și ținute în vizorul factorilor de decizie pot elabora împreună soluții veritabile privind situația post pandemie. Totodată se impun competențe și pentru un alt gen de divizarea este cel intra și intergrupală, adică dintre cei care optează pentru activități de la distanță, majoritate cu vârsta până în 40ani, dar și dintre cei ce țin la comunicarea corporativă, pe viu. Și nu în ultimul rând, grupul vârstnicilor care a fost redus la tăcerea socială considerându-se că acest virus este unul eminent pentru ei cel mai periculos. Chiar dacă, pe parcurs se demonstrează virulența acestuia și aspre reprezentanților din categoriile de vârstă mai tinere.

În loc de corolar conținutul acțiunilor, modul în care sunt consolidate eforturile actorilor pentru ale asigura colaborarea între ele denotă nivelul de competență a fiecăruia în parte, dar și a societății în general. Competență care se cere a fi una de echilibru dintre aspectele: profesional cu cele socio-economică, socio-culturală, sau cu afinități spirituale reflectată, inclusiv în acțiunile de interferență dintre domeniile științei și cele sociale responsabile de sinergia cunoașterii schimbărilor ce se impun. Astfel, aprofundarea cunoașterii schimbărilor și produselor obținute prin cercetare vor menține echilibrul dintre valorificare și utilizare, ținându-se cont de recomandările lanțului de probe și toate măsurile de prevenție în acest sens.. Cu atât mai mult cu cât, sursele ce alimentează problemele marginalizează nu doar cauzele și efectele, ci pun în dificultate competența din acțiuni, inclusiv cele legate de sănătatea publică și distopia sanitară. Se certifică că, problemele evenimentelor impun un timp restrâns pentru găsirea de soluții, totodată evidențiază și adâncesc întârzierile și vulnerabilitățile din competența acțiunilor. Întârzieri care îngreuiază procesul de cunoaștere a problemelor, caracterul evenimentelor ce le-au influențat, dar și le multiplică prezența lor deoarece societatea, instituțiile responsabile au fost luate pe nepregătite. Acest decalaj perpetuat și în sec. XXI acutizat de evenimentele care au fost mai degrabă denunțate decât implementate de efectul pandemiei. Or, problemele evenimentelor fiind avansate de procesul globalizării, fenomenelor însoțitoare datorită deschiderilor Erei Informaționale au schimbat structural și sistemul existent de relaționare. Spre regret schimbările tratate mai degrabă segmentar, adică pe domenii unde frecvent se descoperă neconcordanțe sau prăpastie greu de depășitnecesită regândirea nu numai a modelelor de relaționare, dar și dintre modele atât pe orizontal, cât și pe vertical. Concomitent încercările modeste privind soluțiile din acțiunile întreprinse reprezintă doar parte vizibilă a *aisbergului* manifest într-o lume în plină interacțiune, interdependență și intercomunicare. În timp

ce partea invizibilă a *aisbergului* cere complexitate nu doar între acțiunile care se desfășoară pe plan local, dar și pe cele din regine, continent sau global. Cu atât mai mult cu cât, acțiunile privind efectele epidemiilor din 2002, 2012 denotă o înțelegere pragmatică și segmentară, dar care explică efervescenta proliferării pandemia peste tot, dincolo de statutul societății prosperă în curs de dezvoltare sau nordul bogat și sudul sărac din punct de vedere geopolitic în 2020. Cu remarca că, înțelegerea necesității încetățenirii acțiunilor complexe în post pandemie nu se va solda cu reactualizarea celor divergente și redimitizarea proceselor centrifuge într-o lume în plină globalizare și lovită de pandemie.

Referințe bibliografice

1. Hadot P. *Filosofia ca mod de viață*. București: Editura Humanitas, 2019.
2. Florian M. *Recesivitatea structurii lumii*. București: Editura Pro. Vol.I, 2003. Vol. II, 2004.
3. Barabasi A-L *Linked – noua stiinta a rețelilor*. Timisoara: Editura Brumar. Traducere de Marius Cosmeanu. 2017.
4. Fukuyama F *Second thoughts. The lastman in a bottle. The National Interest*, Summer, 1999, p.1-20.
5. Pascaru A. *Prospectări epistemice privind societatea bazată pe cunoaștere*. În: *Integrarea tradițiilor filosofiei în societatea bazată pe cunoaștere*. Chișinău: Tipogr. Artpoligraf, 2019.
6. Merton R K. *Social theory and social structure*. New York: Free Press, 1949.

SUFERINȚA ÎN INTERPRETAREA MORALEI CREȘTINE

Leontin Popescu, dr., prof. univ.

Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie,
Universitatea Dunărea de Jos, Galați, România
prleonpopescu@yahoo.it

SUFFERING IN THE INTERPRETATION OF CHRISTIAN MORALITY

Suffering has been and will be talked about until the end of time. It is our historical condition, it encompasses us, it sometimes overwhelms us, it makes us anxious, frustrated and rebellious. We are born through suffering and we continue to experience it during our lives. Death itself is often looked upon as suffering. The fear of suffering and, generally, the philosophical reflection on the meaning of suffering have always given rise to one of the greatest questions of mundane human existence disseminated in each historical epoch: what for? why is suffering necessary? which are the reasons for its existence? What is the meaning of suffering